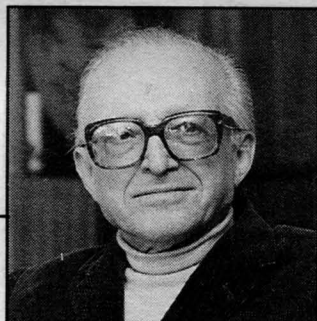

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

Les nits
blanques?

El dia 10 del proppassat mes de gener, vaig publicar en aquest espai dominical un article on em referia a notícies insòlites. Una d'elles va cridar l'atenció de diversos mitjans informatius: els russos havien llançat a l'espai la nau Bion, que duia a bord més de cinc-centes mosques espanyoles. Jo hi vaig fer una mica de broma, sense que se m'arribés a escapar el riure. Insinuava, fins i tot, que com que per aquelles dates encara teníem a tocar el dia dels Innocents, potser es tractava d'una contribució —ajornada— de l'esperit festiu apropiat.

Però no. El senyor Jordi Balasch i Oribe em va trametre una carta molt amable, on em diu textualment: "M'és plaent de fer-li saber que les mosques espanyoles, motiu de l'astronòmica notícia causant del seu *Davantall*, no són mosques ni tenen adjudicada pertinença a Estat ni nació determinats. Són quelcom força divertit: una traducció literal i errònia dels senyors de l'agència Efe, o sigui una pífia, allò que els de més enllà de l'Ebre en diuen un *gazapo*. La *Spanish Fly* dels anglesos, literalment *mosca espanyola*, és el que en català en diem *cantàrida*, i no és una mosca (que són dípters), sinó un coleòpter de la família dels melòidids... Ara bé, ignoro per què alemanys i anglesos (desconec el nom rus) li atribueixen aquesta procedència. Podria ser perquè abunda al sud d'Europa, o perquè fa butllofes quan s'aplica damunt la pell, com dóna a entendre el seu nom científic, *Lytta vesicatoria*, o tal vegada perquè s'ha emprat com a afrodisíac..."

Ja em semblava a mi! Agraeixo al senyor Jordi Balasch el seu ajut per desfer la marrada. Però m'intriga això de les butllofes i del poder afrodisíac de l'anomenada *Lytta vesicatoria*. ¿Serà per la fama de *latin lover* que tenen els espanyols en el món?

Un cop desfet el malentès, és curiós de remarcar que els russos, tant si són soviètics com no, continuen interessats a enviar éssers de mena diversa i objectes a l'espai. Si tot els surt bé —a hores d'ara ja es deu saber—, els russos hauran posat en òrbita un mirall gegantí, amb la idea d'illuminar de nit ciutats senceres reflectint la llum del sol. Quan es va ampliar la notícia, els tècnics russos van afirmar que només algun problema tècnic d'última hora o la meteorologia podien frustrar el primer intent d'encendre una llanterna orbital. Sembla que els nord-americans, durant la Guerra del Vietnam, ja havien

pensat en un mirall enorme, volador, que fes impossibles els atacs nocturns del Vietcong. Però el Senat va rebutjar el projecte a causa del seu cost elevadíssim, una cosa que no ha desanimat els russos, a desgrat de la penúria que els afligeix actualment: la TV va divulgar un reportatge on es veien dotzenes de ciutadans d'aquell gran país remenant munts d'escombraries en busca de restes comestibles. Són coses que no lliguen. Però n'hi ha tantes! Una d'elles se centra, precisament, en la cursa espacial empresa pels russos (sobretot quan eren soviètics) i els nord-americans. Van pugnar per veure qui arribava primer a la Lluna, i quan els EUA van guanyar la partida es va produir un desencís inexplicable. O mal explicat. Fou com si, de cop i volta, haguessin perdut la il·lusió pel que fa a futurs viatges. Un dels cosmonautes americans va haver de sotmetre's a tractament psiquiàtric; un altre va caure en una profunda crisi de misticisme i un tercer es va recloure en un aïllament total i qui sap si sota vigilància controlada. No s'ha parlat més, que jo sà-

piga, d'agències venedores d'excursions a un satèl·lit que potser no és tan romàntic com ens podíem pensar.

Pere Calders

TONI BATLLES